

ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การตีตพินโดยใช้โน้ต 3 บรรทัด รายวิชา ปฏิบัติดนตรีพื้นเมืองอีสาน
พิน1 รหัสวิชา ศ20203 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้น
เกี่ยวกับพินอีสาน ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ฝึกทักษะทางดนตรีพื้นเมืองอีสาน สู่การเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ละชุดมีใบความรู้ที่เข้าใจง่าย มีภาพประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ
ยิ่งขึ้น โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำและส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการเรียนรู้ เจตคติ คุณธรรม
ค่านิยม และลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

ผู้จัดทำขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนร่วมสนับสนุน ให้คำแนะนำ อาทิผู้อำนวยการโรงเรียน
คณะครู นักเรียน และผู้ปกครองโรงเรียนหนองสวรรค์วิทยาการ ที่ให้การสนับสนุนและให้
กำลังใจจนทำให้ชุดฝึกปฏิบัติเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ
การจัดการเรียนรู้จนสามารถพัฒนาทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมืองของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	1
คำแนะนำสำหรับครู	2
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	3
มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้	4
ขั้นตอนการใช้ชุดปฏิบัติ	5
แบบทดสอบก่อนเรียน	6
ใบความรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมาของพิษ	7
ใบความรู้ที่ 2 ประเภทของพิษ	12
ใบความรู้ที่ 3 ส่วนประกอบของพิษ	17
ใบความรู้ที่ 4 การเลือกและการดูแลรักษาพิษ	23
แบบฝึกปฏิบัติที่ 1 ประวัติความเป็นมาของพิษ	25
แบบฝึกปฏิบัติที่ 2 ประเภทของพิษ	26
แบบฝึกปฏิบัติที่ 3 ส่วนประกอบของพิษ	27
แบบฝึกปฏิบัติที่ 4 การเลือกและการดูแลรักษาพิษ	28
แบบทดสอบหลังเรียน	29
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	32
เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 2 ประเภทของพิษ	34
เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 3 ส่วนประกอบของพิษ	35
เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 4 การเลือกและการดูแลรักษาพิษ	36
ตารางบันทึกคะแนน	37
บรรณานุกรม	38

ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การตีพิมพ์โดยใช้โน้ต 3 บรรทัด รายวิชา ปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง
อีสาน พิณ1 รหัสวิชา ศ20203 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

1. คำชี้แจงเอกสารประกอบการเรียน
2. คำแนะนำสำหรับครู
3. คำแนะนำสำหรับนักเรียน
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. ขั้นตอนการใช้แบบฝึกปฏิบัติ
6. แบบทดสอบก่อนเรียน
7. ใบความรู้
8. แบบฝึกปฏิบัติ
9. แบบทดสอบหลังเรียน
10. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
11. เฉลยแบบฝึกหัด
12. ตารางบันทึกคะแนน
13. บรรณานุกรม

ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การตีพิมพ์โดยใช้โน้ต 3 บรรทัด รายวิชา ปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง
อีสาน พิณ1 รหัสวิชา ศ20203 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1 เรื่อง
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพิณอีสาน ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การตีพิมพ์โดยใช้ไนต์
3 บรรทัด รายวิชา ปฏิบัติดนตรีพื้นเมืองอีสาน พิมพ์ รหัสวิชา ศ20203 สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพิมพ์อีสาน ครูควรปฏิบัติตาม
คำแนะนำ ต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจคู่มือการใช้เอกสารประกอบการเรียนก่อนทำการสอน
2. ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
3. ให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนโดยละเอียดและทำตาม
ขั้นตอนและคำแนะนำ
4. กำกับติดตามให้นักเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติหลังจากเรียนจบในแต่ละเรื่องด้วยตนเอง
5. ปลูกฝังความซื่อสัตย์และการตรงต่อเวลาในการทำแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
และแบบฝึกปฏิบัติ

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การตีพิมพ์โดยใช้โน้ต 3 บรรทัดรายวิชา ปฏิบัติดนตรีพื้นเมืองอีสาน
 พิน1 รหัสวิชา ศ20203 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้น
 เกี่ยวกับพินอีสาน เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง นักเรียนควรปฏิบัติตาม
 ขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยตนเองเพื่อวัดความรู้พื้นฐาน
2. บันทึกคะแนนที่ได้ลงในแบบบันทึกคะแนน
3. อ่านทำความเข้าใจเนื้อหาในใบความรู้แต่ละเรื่องอย่างละเอียด หากมีข้อสงสัยให้อ่านบททวนอีกครั้งแล้วจึงลงมือทำแบบฝึกปฏิบัติให้ครบถ้วน
4. เมื่อจบทุกแบบฝึกปฏิบัติให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดความก้าวหน้าของตน
5. ตรวจสอบแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน และแบบฝึกปฏิบัติจากท้ายเล่ม
6. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองโดยทำแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน แบบฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และไม่เปิดดูคำตอบก่อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนศึกษาชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การตีพิมพ์โดยใช้โน้ต 3 บรรทัดรายวิชา ปฏิบัติดนตรี พื้นเมืองอีสาน พิน1 รหัสวิชา ศ20203 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพินอีสาน แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกประวัติความเป็นมาของพินได้
2. บอกประเภทของพินได้
3. บอกส่วนประกอบของพินได้
4. บอกวิธีการเลือกซื้อพินได้
5. บอกวิธีการดูแลรักษาพินได้

พร้อมแล้วสู้ๆ นะทุกคน

ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกปฏิบัติ

1. อ่านคำชี้แจง/คำแนะนำการใช้ชุดฝึก

2. ศึกษาชุดฝึกปฏิบัติโดย

- ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- ศึกษาใบความรู้
- ทำแบบฝึกปฏิบัติ

3. ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบย่อยก่อนเรียน
และหลังเรียน และแบบฝึกหัด

ประเมินผล

ไม่ผ่าน

ผ่าน

4. ศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เล่มต่อไป

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบแบบปรนัยมีทั้งหมด 10 เวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่ตรงกับตัวอักษร ก ข ค ง ที่เห็นว่าถูกที่สุดเพียงข้อเดียว
-

1. พินิจจัดอยู่ในกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทใด
  - ก. เครื่องสี
  - ข. เครื่องเป่า
  - ค. เครื่องสาย
  - ง. เครื่องกระทบ
2. วัตถุในข้อใดที่นำมาใช้เป็นกะโหลกพิณได้
  - ก. ผลไม้เต้า
  - ข. กระดองเต่า
  - ค. กะลามะพร้าว
  - ง. ถูกทุกข้อ
3. การ “ขึ้นสาย” แต่เพียงพอดีกับระดับเสียงย่อมจะให้เสียงกังวานไพเราะแจ่มใส การขึ้นสายน่าจะหมายถึงข้อใด
  - ก. การตั้งสาย
  - ข. การโยงสาย
  - ค. การสะพายสาย
  - ง. ถูกทุกข้อ
4. ข้อใดคือบรมครูที่ได้รับการยกย่องและบูชาว่าเป็นครูทางดนตรีเรื่องการเปล่งเสียงจากสาย
  - ก. วิสสุกรรม
  - ข. พระพิฆเนศ
  - ค. พระปัญจสีขร
  - ง. พระพรคนธรรพ

5. ข้อใดกล่าวผิด

- ก. สายพินทำมาจากเบรกจักรยาน
- ข. สายเบรกจักรยานนิ่มและให้เสียงกังวาน
- ค. ปัจจุบันนิยมนำสายกีตาร์มาใช้ทำสายพิน
- ง. สายกีตาร์ให้คุณภาพเสียงที่ดีกว่าสายเบรกจักรยาน

6. ข้อใดคือความแตกต่างระหว่างพินไฟฟ้ากับพินโปรง

- ก. ขนาดของพิน
- ข. โพรงในเต้าพิน
- ค. ไม้ที่นำมาทำพิน
- ง. ความดังของเสียงพิน

7. อุปกรณ์ในข้อเป็นตัวช่วยขยายให้เสียงพินดังกว่าพินโปรง

- ก. คอนแท็ค
- ข. ขั้วแบ่งเสียง/เฟรต
- ค. ปุ่มปรับเสียง
- ง. หย่อง/สะพานสาย

8. เมื่อตั้งสายพินตรงแล้วแต่เสียงยังเพี้ยน ควรจะตรวจสอบส่วนใดของตัวพิน

- ข. คอนแท็ค
- ก. ปุ่มปรับเสียง
- ค. ขั้วแบ่งเสียง /เฟรต
- ง. หย่อง/สะพานสาย

9. ข้อใดคือคุณสมบัติของไม้ ที่นิยมนำมาทำพินโปรง

- ก. มีน้ำหนักไม้เบา
- ข. ให้เสียงใส กังวาน
- ค. เนื้อไม้ละเอียดเนียนเสี้ยนน้อย
- ง. ถูกทุกข้อ

10. ข้อใดคือวิธีดูแลรักษาฟันได้อย่างถูกต้อง

ก.ปรีชาเช็ดสายฟันด้วยผ้าแห้งหลังเล่นเสมอ

ข.เปรมรีเก็บฟันแขวนไว้ข้างหน้าต่างทุกครั้ง

ค.ปลื้มจิตใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดฟันหลังเล่นเสร็จทุกครั้ง

ง.เปรมชัยชอบลิ้มฟันไว้ในรถพ้อที่จอดกลางแดดเป็นประจำ

ทำข้อสอบแล้วไปหาคำตอบจากใบความรู้กันเลยครับ

ใบความรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมาของพิณ

พิณเป็นเครื่องดนตรีในสกุลเครื่องสายซึ่งประกอบด้วย กะโหลกและคอ มีสายซึ่งใช้ดีด อาจดีดด้วยมือแผ่นพลาสติกหรือแม้แต่เศษวัสดุที่เป็นแผ่นถากออกมาจากเขาสัตว์หรือกระดูกเต่า (Midgley.1978:167-179) มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตตะ หมายถึง เครื่องดนตรีที่มีสายสำหรับดีดเป็นเสียงสันนิษฐานว่า ตตะ นี้คงจะได้แบบอย่างมาจากที่ใช้สายขึ้นคันธนู เกิดการสั่นสะเทือน แต่สายธนูที่ทำหน้าที่เป็นตัวสั่นสะเทือนนั้นจะแตกต่างกันไปตามความยาว สั้นของคันธนู มีเสียงดังไม่มากนัก หาวัตถุที่ช่วยให้การเปล่งเสียงมากขึ้น จึงใช้วัตถุที่กลวงโดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเช่น ฝัสน้ำเต้า กะโหลกมะพร้าว กระบอกไม้ไผ่หรือไม้ที่ขุดทะลุทะลวงตลอด จึงเรียกส่วนนี้ว่า “วิณโปกขร” หรือกระพุงพิณ (Resonator) (อุดม อรุณรัตน์. 2526:91)

พิณของชนเผ่าสุเมเรียน ที่เรียกว่า ไลร์ มีมาแล้วก่อนคริสต์ศักราชถึง 3,000 ปี และใช้กันอย่างกว้างขวางในกลุ่มชนอียิปต์โบราณ กรีกโบราณและยุโรปสมัยกลาง ในแอฟริกา มันถูกใช้เล่นประกอบในพิธีกรรมบางอย่าง (Lsaacs and Martin.1982:225-226) ในลัทธิของศาสนาพราหมณ์มีความเชื่อว่าการบูชาด้วยเสียงดนตรีที่มีสายติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นวิธีอันที่จะบรรลุถึงซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพระคเณศได้(เดอบาร์รี 2512:513)

ในทางพุทธศาสนานั้น วิธีพระโพธิญาณ ของสมเด็จพระมหาสัตว์ก็ได้อาศัยสายกลางแห่งพิณที่สมเด็จพระอัมรินทราธิราชทรงติดถวายถึงได้ตรัสรู้สำเร็จสมโพธิญาณว่า การบำเพ็ญเพียรแสวงหาโมกษธรรมนั้น ถ้าเคร่งครัดนักก็เปรียบเสมือนการขึ้นสายพิณให้ตึงเกินไปดีดแล้วย่อมขาดถ้าหย่อนยานนักย่อมไม่มีเสียงไพเราะเหมือนขึ้นสายพิณหย่อน แต่ถ้าทำอยู่ในขั้นมัชฌิมาปานกลางก็เปรียบเสมือนการขึ้นสายแต่เพียงพอดีกับระดับเสียงย่อมจะให้เสียงดังกังวานไพเราะแจ่มใสดังใจความในวรรณคดีเรื่อง พระปฐมสมโพธิกาลางถึงพิณไว้ในตอนทุกกิริยาปริวรรต ปริเฉทที่ 8 ว่า

ขณะนั้น สมเด็จพระอัมรินทราธิราชทราบในข้อปริวิตก ดังนั้น จึงทรงซึ่งพิณทิพย์ สามสายลงมาติดถวายพระมหาสัตว์ สายหนึ่งเคร่งนัก พอดีก็ขาดออกไป สายหนึ่งหย่อนนักดีดเข้าก็ไม่บันลือเสียง และสายหนึ่งนั้นไม่เคร่งไม่หย่อนเป็นปานกลางดีดเข้าก็บันลือศัพท์ ไพเราะเจริญจิต พระมหาสัตว์ได้ดับเสียงพิณก็ถือเอานิมิตอันนั้นทรงพิจารณาแจ้งว่า มัชฌิมาปฏิปัตตินั้นเป็นหนทางพระโพธิญาณ

วรรณคดีเรื่องสักรักปัญหสูตร ได้กล่าวถึงพิณที่พระปัญจสังขรติดไว้ในสักรักปัญหสูตรที่ฉนิทาย มหาวรรค (อุดม อรุณรัตน์.2526 :93-96) ไว้ว่า “พิณมีสี่เหลืงเหมือนผลมะตูมสุก กระพุงพิณนั้น แล้วด้วยทองทิพย์ คั่นพิณแล้วด้วยแก้วอินทนิล สายนั้นแล้วด้วยเงินงามลูกบิดแล้วด้วยแก้ว ประพาฬ พลาซขึ้นสายทั้ง 50 ให้ได้เสียงแล้วจึงติดพิณให้เปล่งเสียงอันไพเราะ” นอกจากจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ฉลาดในการยังพิณให้เปล่งเสียงแล้ว พระปัญจสังขรยังคิดแต่งเพลงขับได้อย่างไพเราะ ไว้เป็น “คีตูปสณฺหิตโต ธมฺโม” ธรรมประกอบคีตอีกด้วย บรมครูทางดนตรีไทยถึงได้ยกย่องบูชา พระปัญจสังขรว่า เป็นครูทางดนตรีไทยถึงได้ยกย่องบูชาพระปัญจสังขรว่าเป็นครูทางดนตรี (การเปล่งเสียงจากสาย) จึงได้บรรจุไว้ในโองการไหว้ครูดุริยดนตรีไทยว่า “พระปัญจสังขร พระกร เธอถือพิณติดดั่งเสนาสนนัน”

คนไทยได้เคยใช้พิณหรือซุงเป็นเครื่องบรรเลงมาแต่ครั้งโบราณ จากหลักฐานภาพปูนปั้นประดับฐานเจดีย์ที่เมืองโบราณ บ้านคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นรูปนางทั้งห้า บรรเลงดุริยดนตรี นางหนึ่งบรรเลงพิณ เพียะ นางหนึ่งติดพิณ 5 สาย นางหนึ่งตีกรับ นางหนึ่งตีฉิ่ง และอีกนางหนึ่งเป็น นักร้องขับลำนำ ภาพปูนปั้นดังกล่าวเป็นศิลปะสมัยทวารวดี สันนิษฐานว่าคงปั้นขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่16 (สำเร็จคำโมง. 2538 : 477) สันนิษฐานว่าพิณเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อประมาณ 1,000 ปีมาแล้ว ซึ่งของเดิม มาจากจีนตอนใต้ โดยที่เราได้ดัดแปลงนำเข้าไปเล่นกับเครื่องดนตรีไทย เช่น ระนาด ซอ วงฆ้อง กลอง ฉิ่ง ฯลฯ เราเรียกกวงนี้ว่า วงพิณพาด ต่อมาพิณได้ หายไปจากวงพิณพาด ด้วยเหตุใดไม่ปรากฏกลับมาใช้ปีแทน เรียกกวงพิณพาด ใหม่ว่า วงปี่พาท (ประยูร เหล็กกล้า.2512:44)

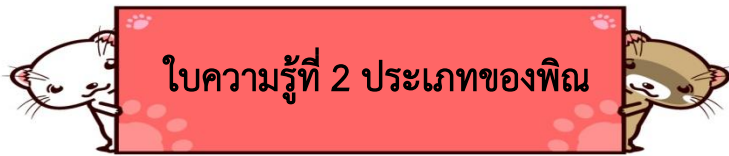

พิณ เป็นเครื่องดนตรีประเภทสายดีดที่มีมานาน นานจนไม่อาจทราบได้ว่าใครเป็นผู้ประดิษฐ์คิดค้นเป็นคนแรก เครื่องดนตรีที่มีหลักการเช่นเดียวกันนี้ พบในหลายๆ ประเทศ แต่ชื่อเรียก ย่อมแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติภาษา และรูปร่างปลีกย่อย อาจแตกต่างกันไปเช่นกัน

พิณ ที่จะกล่าวถึงในที่นี้ เฉพาะพิณของชาวอีสาน ซึ่งแม้แต่ชาวอีสานเอง ก็เรียกชื่อเครื่องดนตรีชนิดนี้แตกต่างกันออกไป เช่น แลบลูบล เรียกว่า “ซุง” ซัยภูมิ เรียกว่า “เต่ง” หรือ “อีเต่ง” หนองคาย เรียกว่า “ขจิปี่” เป็นต้น แต่ชื่อสามัญที่คนทั่วไปใช้เรียก คือ “พิณ” นั่นเอง

พิณสมัยก่อน มีเฉพาะพิณโปร่ง นิยมทำจากไม้ขนุน เนื่องจากให้เสียงกังวานใสดี เกิดกำทอนดี ไม้ขนุน เนื้อไม้แข็งมาก น้ำหนักเบา เนื้อละเอียด เสี้ยนน้อย ใช้มีด ใช้สิ่ว เจาะทำพิณได้ไม่ยากจริงๆ แล้ว ไม้ชนิดอื่นๆ เช่น ไม้มะหาด ไม้ยุง ก็ให้เสียงกังวานใสดีเช่นกัน แต่เนื้อไม้ค่อนข้างแข็งมาก และค่อนข้างหายาก จึงไม่นิยมนำมาทำพิณ ไม้ชนิดอื่นๆ เช่น ไม้มะเกลือ ไม้ฉำฉา เป็นต้น ก็ทำพิณได้เช่นกัน แต่เสียงอาจจะไม่แน่นดี ซึ่งหากจะเอาแค่ดีดแล้วมีเสียงดัง จะใช้ไม้อะไรก็ได้ที่ซึงสายแล้วตัวพิณไม่หัก นอกจากนั้น ข้างทำพิณบางคน อาจทำเต้าพิณจากกะลา น้ำเต้า บั้งไม้ไผ่ กระดองเต่า ใช้หนังสัตว์ เช่นหนังงู เป็นต้น ทำเป็นแผ่นประกบปิดเต้าพิณ

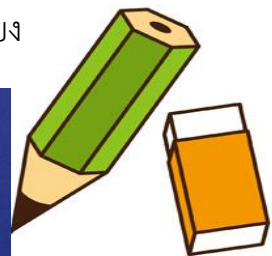
พิน อาจจำแนกประเภทได้หลายลักษณะ ดังต่อไปนี้

แบบที่ 2 แบ่งตามลักษณะของเต้าพินหรือตัวพิน

พินโปรง

พินโปรง หมายถึงพินซึ่งเต้าพินหรือตัวพิน เจาะเป็นโพรงซึ่งมีมาตั้งแต่ดั้งเดิม และนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลาย เมื่อตีโดยใช้ปิ๊กหรือที่ตีดีก็จะทำให้เกิดเสียงดังโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องขยายเสียง

ภาพ พินโปรง

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

พินไฟฟ้า

พินไฟฟ้า หมายถึงพินซึ่งเต้าพินหรือตัวพินไม่มีรูโพรง แต่ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า คอนแท็ค และอื่นๆ ที่เต้าพินแทน โดยพินไฟฟ้า จะต้องต่อกับอุปกรณ์กำเนิดเสียงไฟฟ้า เช่น แอมป์กีตาร์ เครื่องเสียงต่างๆ เท่านั้น จึงจะให้เสียงดัง เมื่อดีดเปล่า แทบจะไม่ได้ยินเสียง

ภาพ พินไฟฟ้า

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

พินโปร่งไฟฟ้า

พินโปร่งไฟฟ้า หมายถึง การนำพินโปร่งมาติดคอนแท็ค เปียโซ เพื่อให้สามารถนำพินโปร่ง ไปต่อเข้าเครื่องเสียงได้ ซึ่งพินโปร่งมีเสียงกังวานอยู่แล้ว เมื่อติดคอนแท็คเข้าไปก็จะให้เสียงกังวาน ไพเราะไปอีกแบบ คล้ายกับกีตาร์โปร่งไฟฟ้าของดนตรีสากล

ภาพ พินโปร่งไฟฟ้า

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

แบบที่ 2 แบ่งตามของสายพิณ

พิณสองสาย

พิณสองสาย หมายถึงพิณที่ใช้สายสองสายซึ่งมีศิลปินหลายท่านนิยมบรรเลงพิณสองสาย เช่น อาจารย์ทองใส ทับถนน อาจารย์คำเม้า ปัดถนน และศิลปินรุ่นใหม่อีกหลายคน

ภาพ พิณสองสาย

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

พิณสามสาย

พิณสามสาย หมายถึงพิณที่ใช้สายสามสาย เป็นพิณที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย

ภาพ พิณสามสาย

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

พินสี่สาย

พินสี่สาย หมายถึง พินที่ใช้สายสี่สาย มีผู้นิยมอยู่บ้างเหมาะสำหรับ
ผู้ที่นิยมเล่นลาย และเล่นแบบคอร์ด

ภาพ พินสี่สาย

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

แบบที่ 3 แบ่งตามหัวหรือคอของพิน

พินหัวเดียวหรือพินคอเดียว

พินหัวเดียว หมายถึง พินที่มีคอพินอันเดียว

ภาพ พินคอเดียว

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

พิณสองหัว หมายถึง พิณที่มีคอพิณสองอัน คอล่างตั้งเสียงโทนต่ำ (ลายใหญ่) คอบนตั้งเสียงโทนสูง (ลายน้อย)

ภาพ พิณสองหัว

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

สรุปแบ่งได้ 3 แบบนะครับ

1. แบ่งตามลักษณะเต้าพิณ
2. แบ่งตามจำนวนสายของพิณ
3. แบ่งตามหัวหรือคอพิณ

เพื่อนๆ ชอบแบบไหนก็ลองตัดสินใจ

1. เต้าพิน/ตัวพิน

กรณีเป็นพินโปร่ง เต้าพินคือส่วนที่เป็นโพรง ซึ่งเป็นส่วนที่จะขยายสัญญาณเสียงให้ดังขึ้นนั่นเอง ประกอบจากไม้สองส่วนคือ ส่วนที่เจาะเป็นโพรงหรือตัวเต้า และส่วนที่เป็นแผ่นประกบปิดตัวเต้าพินโปร่ง จะต้องเป็นโพรงโปร่งไป หากทำจากไม้ ก็ต้องเจาะ แต่ถ้าทำจากกะลา น้ำเต้าหรือกระดองเต่าก็ไม่ต้องเจาะ เพราะมีร่องโพรงอยู่แล้ว ขนาดความกว้าง ความลึกของโพรง มีความสัมพันธ์กับความกังวานของเสียงด้วยเช่นกัน โดยตัวเต้าที่มีขนาดใหญ่และลึก จะมีเสียงดังกว่าทึบกว่าเต้าพินที่มีขนาดเล็กและตื้น ปัจจุบันมีการตัดไม้คล้ายกับการทำกีตาร์โปร่ง

แผ่นประกบ เป็นตัวรับและขยายสัญญาณเสียง หากแผ่นประกบหนาเกินไป จะขยายสัญญาณเสียงได้ไม่ดี ดังนั้น แผ่นประกบจึงควรให้บางๆ เท่าที่จะบางได้ แผ่นประกบที่เป็นไม้ จะเจาะรูเพื่อระบายลม และให้เสียงสะท้อนกลับออกมา แต่ถ้าเป็นหนัง ก็ไม่ต้องเจาะ คุณสมบัติของเสียงพินโปร่ง จะขึ้นอยู่กับวัสดุของแผ่นประกบเป็นสำคัญ วัสดุต่างกัน คุณสมบัติเสียง และคุณภาพเสียงจะต่างกัน

นอกจากนั้น บนแผ่นประกบ จะมีหย่องติดไว้ สำหรับรองรับสายพิน ซึ่งตัวหย่องนี้ จะรับสัญญาณเสียง(การสั่นของสายพิน) แล้วส่งต่อไปยังแผ่นประกบ

กรณีเป็นพินไฟฟ้า เต้าพินไม่จำเป็นต้องมีโพรง และไม่มีแผ่นประกบ เพราะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นตัวรับและขยายสัญญาณเสียง ซึ่งตัวเต้าพิน จะเจาะรูสำหรับติดคอนแท็คเจาะรูสำหรับร้อยสายไฟ ติดแจ๊ครวมถึงตัวปรับอื่นๆ เช่น Volume เป็นต้น

เต้าพินไฟฟ้า นิยมทำจากไม้เนื้อแน่น เพราะต้องการความคงทน และไม่จำเป็นต้องมีกำทอนดี ไม้ที่นิยมนำมาทำเต้าพินไฟฟ้า คือไม้ประดู่ปัจจุบันนิยมนำไม้จากต่างประเทศ มาทำตัวพิน เช่น เมเปิ้ล มะฮอกกานี เป็นต้น

พินโปร่งไฟฟ้า เต้าพินมีลักษณะแบบพินโปร่งแต่จะมีการติดตั้งเปียโซ และ EQ ลงไปในเต้าพินอีกด้วย

2. คอพิน

คอพิน คือส่วนที่ต่อออกมาจากตัวเต้าพิน โตะประมาณพอกำได้ ยาวประมาณ ๒ ฟุต หรือประมาณหนึ่งช่วงแขน โดยด้านโคน ต่อเข้ากับตัวเต้าพิน ส่วนด้านปลาย เป็นส่วนที่ติดลูกบิดขึ้นสายพิน และต่อหัวพินเข้าไป(กรณีแยกหัวไว้ต่างหาก)

ไม้ที่ทำคอพิน ต้องแข็ง ซึ่งโดยมาก หากตัวเต้าเป็นไม้ มักจะใช้ไม้ชนิดเดียวกันกับตัวเต้าพินนั่นเอง แต่หากตัวเต้าเป็นกะลา น้ำเต้า หรือกระดองเต่า ก็จะเลือกใช้ไม้คอพินต่างหาก

สมัยก่อน เนื่องจากยังไม่มีกาวติดไม้ชั้นเยี่ยม การทำพินโปรง จึงทำจากไม้ชั้นเดียว ไม่มีรอยต่อ แต่ปัจจุบัน ไม้หายากมากขึ้น และมีกาวชั้นเยี่ยมแล้ว จึงนิยมทำพินโดยแยกตัวเต้าและคอพินออก แล้วนำมาประกบติดกันด้วยกาว

ด้านปลายคอพิน เซาะร่อง และเจาะรูสำหรับติดลูกบิด และปลายสุด อาจเจาะรูสำหรับนำหัวพินมาต่อ หรือทำเป็นหัวพินเลยก็ได้

3. หัวพิน

หัวพิน คือส่วนที่ต่อจากคอพินไป เป็นส่วนประกอบเพื่อให้พินสมบูรณ์สวยงาม สมัยก่อน มักทำพินด้วยไม้ท่อนเดียว หัวพินจึงติดกับคอพินเลยแต่ปัจจุบัน ไม้หายากขึ้น จึงแยกหัวพินออกเป็นส่วนต่างหาก และนำมาประกบเข้ากับปลายคอพินทีหลัง ซึ่งหัวพิน นิยมทำเป็นรูปหัวพญานาค แต่ช่างพินบางคน ทำเป็นรูปหัวหงส์ก็มี

4. ชั้นแบ่งเสียง/เฟรต

คือตัวแบ่งสเกลระดับเสียง หรือตัวแบ่งโน้ต ทำจากซี่ไม้ไผ่แบน ๆ นำมาติดเข้ากับคอพิน หันด้านผิวไม้ขึ้นรองรับสาย สมัยก่อน ติดชั้นพินด้วยซี่สุด แต่ปัจจุบันใช้กาวติด นอกจากนั้น ปัจจุบัน นิยมทำชั้นพินโดยใช้แท่งโลหะเล็กๆ เช่นลวด เฟรตกีตาร์ เป็นต้น

5. หย่อง

คือตัวควบคุมคีย์ของสายพินขณะดีดสายเปล่า ซึ่งมีสองตัวคือ หย่องหน้าหรือหย่องเต้าพิน ติดอยู่ที่ด้านหน้าเต้าพิน และหย่องท้ายหรือหย่องด้านหัวพิน จะติดด้านปลายคอพิน ถัดจากชั้นพินอันสุดท้าย พุดง่ายๆ หย่อง จะติดครอบชั้นพินทั้งหมดเอาไว้ ตัวหย่องทำจากไม้เนื้อแข็ง บากร่องสำหรับพาดสายตามจำนวนสายพินในปัจจุบันพินไฟฟ้าได้นำเอาชุดหย่อง หรือชุดดีลของกีตาร์เข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย

6. ลูกบิดขึ้นสาย

เป็นตัวยึดสายพิน และปรับระดับคีย์ของสายพินแต่ละสาย โดยติดเข้าด้านปลายของคอพิน สมัยก่อน ทำจากไม้เนื้อแข็งเหลาเป็นแท่งกลมด้านปลายสอบเล็กน้อย ปัจจุบัน มีการนำเอาลูกบิดขึ้นสายของกีตาร์ มาใช้แทน เพราะสะดวกในการขึ้นสาย และปรับแต่งเสียงมากกว่า

7. สายพิน

สมัยก่อน เนื่องจากสายกีตาร์ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย จึงนิยมใช้สายเบรกรถจักรยาน มาทำเป็นสายพิน แต่ปัจจุบันนิยมใช้สายกีตาร์ เพราะหาง่าย ให้คุณภาพเสียงที่ดีกว่า โดยพินโปร่งใช้สายกีตาร์โปร่ง พินไฟฟ้า ใช้สายกีตาร์ไฟฟ้า

สายพินโปร่ง ควรใช้สายกีตาร์โปร่ง เพราะสายแข็งแรง ให้เสียงดังกว่า และไม่ค่อยเป็นสนิม ซึ่งขนาดที่แนะนำ คือ

- สายที่ ๑ (เส้นที่เล็กที่สุด) ขนาด 0.011 – 0.013 mm
- สายที่ ๒ ขนาด 0.015 – 0.018 mm
- สายที่ ๓ ขนาด 0.020 – 0.025 mm
- สายที่ ๔ ขนาด 0.030 – 0.035 (เฉพาะพิน ๔ สาย)

สายพินไฟฟ้า ควรใช้สายกีตาร์ไฟฟ้า เพราะสายนิ่มกว่า ส่งสัญญาณเสียงทางไฟฟ้าได้ดีว่า (แต่ต้องดูแลให้ดี เพราะเป็นสนิมง่าย) ซึ่งขนาดที่แนะนำ คือ

- สายที่ ๑ (เส้นที่เล็กที่สุด) ขนาด 0.010 – 0.011 mm
- สายที่ ๒ ขนาด 0.013 – 0.015 mm
- สายที่ ๓ ขนาด 0.018 – 0.023 mm
- สายที่ ๔ ขนาด 0.025 – 0.030 (เฉพาะพิน ๔ สาย)

กรณีเป็นพินสองหัว คอล่างใช้สายขนาดตามด้านบน ส่วนคอบน ใช้ขนาดดังนี้

- สายที่ ๑ (เส้นที่เล็กที่สุด) ขนาด 0.008 – 0.009 mm
- สายที่ ๒ ขนาด 0.011 – 0.013 mm
- สายที่ ๓ ขนาด 0.015 – 0.018 mm (พินที่มีสองหัว ไม่นิยมสี่สาย)

ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสไตล์การเล่นพิณของแต่ละคน และความสูงของชั้นพิณด้วย เช่น หากเล่นสไตล์ดูหรือสไตล์หัว มันๆ ควรใช้สายพิณขนาดค่อนข้างโต หากเล่นสไตล์หวาน นุ่ม ควรใช้สายพิณขนาดเล็ก หรือหากชั้นพิณสูง ควรใช้สายขนาดโต เพราะหากชั้นพิณสูงแล้วใช้สายขนาดเล็ก เวลาจับโน้ต (บางคนกดแรง) อาจทำให้เสียงเพี้ยนได้ง่าย หลักง่ายๆ คือ สายขนาดเล็ก คู่กับชั้นพิณที่ต่ำ กดโน้ตเพียงเบาๆ

8. ปิ๊ก

ปิ๊กหรือที่ติดสายพิณ สมัยก่อน ทำจากเขาควาย หรือหากไม่มีเขาควายก็ใช้ไม้เนื้อแข็ง เหลาให้บาง ด้านปลายแหลมมน ต่อมา ก็ใช้ขวดพลาสติก เช่น แกลลอนน้ำมัน เป็นต้น แทน ปัจจุบันเมื่อพัฒนามาใช้สายกีตาร์แทน จึงใช้ปิ๊กกีตาร์ไปด้วย

ภาพ ปิ๊ก

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์

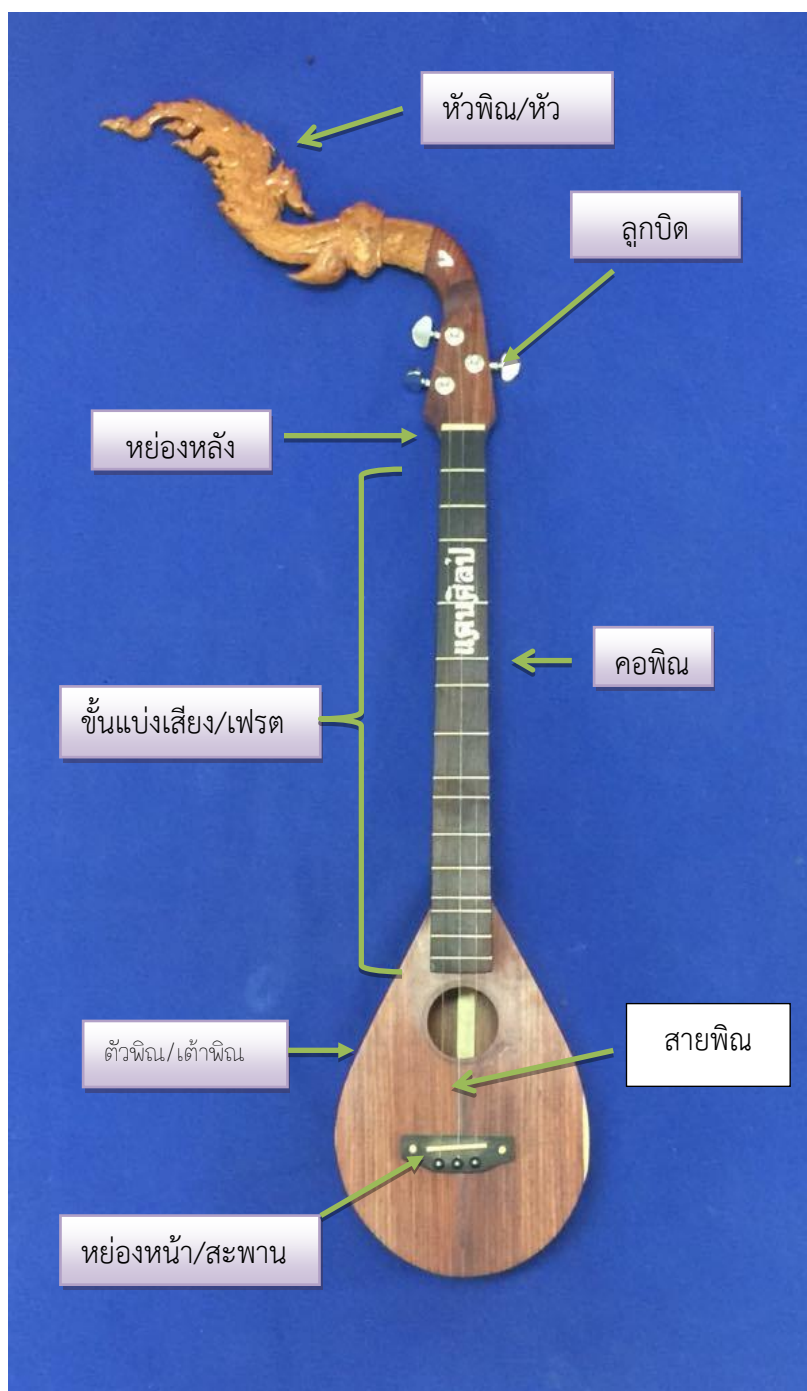
พิณไฟฟ้า

ภาพ พิณไฟฟ้า

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์ ถ่ายภาพ

พินโปรง

ภาพ พินโปรง

ที่มา : วีระศักดิ์ โพธิ์สิงห์

ใบความรู้ที่ 4 การเลือกและการดูแลรักษาพิน

ในการเลือกซื้อพิน ควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

- ตัวพิน คอพิน หัวพิน ต้องเรียบเนียน กลมกลิ้ง สวยงาม ถูกใจผู้ใช้
- ชั้นแบ่งเสียง/เฟรตพินควรติดชั้นแบ่งเสียงแบบฝังในเนื้อไม้คอพิน (เหมือนกีตาร์)
- ชั้นแบ่งเสียง/เฟรตพิน ต้องติดได้ตรงสเกลเสียงที่ถูกต้อง เมื่อลองดีดไล่โน้ตแล้ว เสียงต้องไม่เพี้ยน
- ระดับความสูงของชั้นแบ่งเสียง ต้องสมดุลกัน เมื่อจับโน้ตใดๆ แล้ว สายพินต้องไม่โดนหรือไม่สัมผัสกับชั้นแบ่งเสียงอื่นด้านใน
- หย่องหน้าและหย่องหลัง ไม่สูงจนเกินไป ต้องสูงสมดุลกับชั้นแบ่งเสียง
- พินโปรง ถ้าให้ดีควรเลือกที่ทำจากไม้ขนุน โดยแผ่นประกบหน้า ก็ควรเป็นไม้ขนุนด้วย ซึ่งแผ่นประกบหน้า ต้องบาง ปัจจุบันมีช่างหลายคนได้นำเอาไม้จากต่างประเทศมาใช้ ทำกีตาร์มาทำพิน เช่น มะฮอกกานี แอช เมเปิ้ล สพูซ ฯลฯ การเลือกไม้นั้นอาจขึ้นอยู่กับผู้ที่ใช้ว่าชอบโทนเสียงแบบไหน เพราะไม้นั้นแต่ละชนิดมีเอกลักษณ์ของเสียงและลายของไม้ที่ต่างกัน
- พินโปรง เมื่อลองดีดดูแล้ว เสียงต้องกังวานใส ไพเราะ
- คุณภาพเสียงของพินไฟฟ้า สำคัญอยู่ที่ตัวคอนแทค ถ้าคอนแทคดี เสียงก็ดีด้วย ส่วนเนื้อไม้ก็ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญเพราะไม้นำมาทำเต้าพินหรือตัวพินล้วนแล้วแต่มีผลต่อเสียงพิน ดังนั้น การเลือกซื้อพินไฟฟ้า ต้องดูคอนแทคด้วย และชนิดของไม้ที่เอามาทำด้วย
- พินไฟฟ้า เมื่อเสียบสายแจ็ค เปิดเครื่องเสียงแล้ว ไม่ควรเกิดเสียงครางหรือเสียงรบกวน

เด็กๆ ชอบแบบไหนก็เลือกกันเล่นนะครับ อย่าลืมดูให้ดีด้วยว่าเสียงเพี้ยนไหม คอตรงไหม ไม้แห้งดีหรือยัง ฯลฯ และที่สำคัญเลือกซื้อราคาไม่แพงนะช่วยพ่อแม่ประหยัดเงิน ส่วนลุงมีต้นขนุนแก่ ยืนต้นตายที่ท้ายสวน คงต้องตัดมาทำพินโปรงสักตัวแล้วจะได้เรียนดีดพินด้วยกัน

ในเรื่องของอากาศ การเปลี่ยนแปลงอย่างพอประมาณ ในสภาพดินฟ้าอากาศ ไม่มีผลเสียต่อพิณ แต่การเปลี่ยนแปลง อย่างรุนแรง ของระดับความร้อน เช่น การลืมนำไว้ในรถยนต์และจอดรถตากแดดนานๆ การเก็บพิณไว้ในที่โดดแดดร้อนจัดเป็นเวลานาน อาจทำให้คอพิณโก่งหรืองอได้ในกรณีพิณโปร่งอาจทำให้หน้าพิณแอ่นหรือยุบตัว หรืออาจทำให้แตกร้าวได้หรือความชื้นเช่นการเก็บในห้องที่ฝนสาด หรือเมื่อพิณโดนฝนหรือน้ำแล้วไม่ได้เช็ดให้แห้งแล้วเก็บไว้ในกระเป๋าหรือกล่อง อาจทำให้เกิดความเสียหายในส่วนของคอ อาจโก่งหรือแอ่นงอได้ ในกรณีพิณโปร่งอาจทำให้เกิดหน้าพิณบวมหรือยุบตัวได้นอกจากการดูแลเรื่องความร้อนและความชื้นแล้วเรายังขอแนะนำในการดูแลรักษาพิณดังนี้

- หมั่นทำความสะอาดพิณบ่อยๆโดยเฉพาะสาย เป็นไปได้ควรทำทุกครั้งในการเล่นเสร็จ เพราะขณะที่เราเล่น จะมีเหงื่อไคลติดอยู่ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายได้ โดยเฉพาะสายพิณที่มักจะขึ้นสนิม ส่วนวิธีการทำความสะอาดนั้น ควรใช้ผ้านุ่มๆ ไม่ต้องชุบน้ำเช็ด ถ้าเป็นไปได้ควรนำใช้น้ำยาทำความสะอาดกีตาร์มาใช้ได้
- เก็บไว้ในที่ปลอดภัย ไม่ร้อนเกินไป ไม่ควรเก็บไว้ที่สูงและควรเก็บไว้ในกล่องหรือถุงสำหรับใส่พิณเพื่อป้องกันการกระแทกและรอยขีดข่วน
- ถ้ารู้ว่าจะไม่ได้เล่นพิณนานๆ เช่นเป็นเดือน ควรผ่อนสายพิณให้หย่อน เพื่อเป็นการถนอมสายและคอพิณและลูกบิด

ไม่ร้อนจัด ไม่โดนน้ำใส่กล่อง/กระเป๋าผ่อนสาย
หลังเลิกเล่น เช็ดด้วยผ้านุ่ม ที่สำคัญไม่เอามา
เคาะหรือเล่นหยอกล้อกันครับ
เรื่องง่ายๆแค่นี้ทุกคนคงทำได้นะครับ

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของพิณ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าความที่ถูกต้อง และ
ทำเครื่องหมาย x หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง ในข้อความต่อไปนี้

- .....1. พิณของชนเผ่าสุเมเรียนเรียกว่า **ไลร์**
- .....2. ตตะ คือเครื่องดนตรีที่มีสายใช้สำหรับสี
- .....3. พิณเป็นเครื่องดนตรีที่มีสามสายเท่านั้น
- .....4. พิณที่พระอินทร์ ดิด ถวายพระพุทธเจ้าคือพิณสามสาย
- .....5. พบภาพปูนปั้นผู้หญิงดัดพิณสามสายที่ราชบุรี
- .....6. สันนิษฐานว่าพิณเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อ 1,500 มาปีแล้ว
- .....7. วงพิณพาดแต่เดิมใช้พิณบรรเลงร่วมในวง
- .....8. อีเต่ง ชุง ขจับปี หมายถึง พิณของชาวอีสาน
- .....9. ทางสายกลางเปรียบเหมือนสายพิณสายที่สองที่ไม่หย่อนหรือตึงจนเกินไป
- .....10. วงพิณพาดหมายถึงวงปี่พาทย์ในปัจจุบัน

เป็นกำลังใจให้เพื่อนๆ

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2 เรื่อง ประเภทของพิน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : เติมคำที่กำหนดให้ลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่ถูกต้อง

พินโปร่ง   พินโปร่งไฟฟ้า   พินไฟฟ้า   พินคอเดียว
พินสามสาย   พินสองคอ   พินสี่สาย   พินสองสาย

- .....1 พินที่มีคอพินอันเดียว
- .....2. พินที่มีคอสองอัน คอล่างตั้งเสียงโทนต่ำ (ลายใหญ่) คอบนตั้งเสียงโทนสูง (ลายน้อย)
- .....3. พินที่ใช้สายสี่สาย มีผู้นิยมอยู่บ้างเหมาะสำหรับผู้ที่ยินยอมเล่นลาย และเล่นแบบคอร์ด
- .....4. พินที่ใช้สายสองสายซึ่งมีศิลปินหลายท่านนิยมบรรเลง พินสองสาย
- .....5. การนำพินโปร่งมาติดคอนแท็ค เปียโซ เพื่อให้สามารถนำพินโปร่ง ไปต่อเข้าเครื่องเสียงได้
- .....6. พินที่ใช้สายสามสาย เป็นพินที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย
- .....7. พินซึ่งเต้าพินหรือตัวพิน เจาะเป็นโพรงซึ่งมีมาตั้งแต่ดั้งเดิม และนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายเกิดเสียงโดยไม่ต้องใช้เครื่องขยายเสียง
- .....8. พินซึ่งเต้าพินหรือตัวพินไม่มีรูโพรง แต่ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า คอนแท็ค
- .....9. หากต้องการเล่นพินหลายคีย์ ควรใช้พินประเภทใด
- .....10. พินที่นิยมเล่นมาตั้งแต่โบราณ นิยมเล่นกันทั่วไป ดัดมีเสียงดังโดยไม่ต้องอาศัยไฟฟ้า

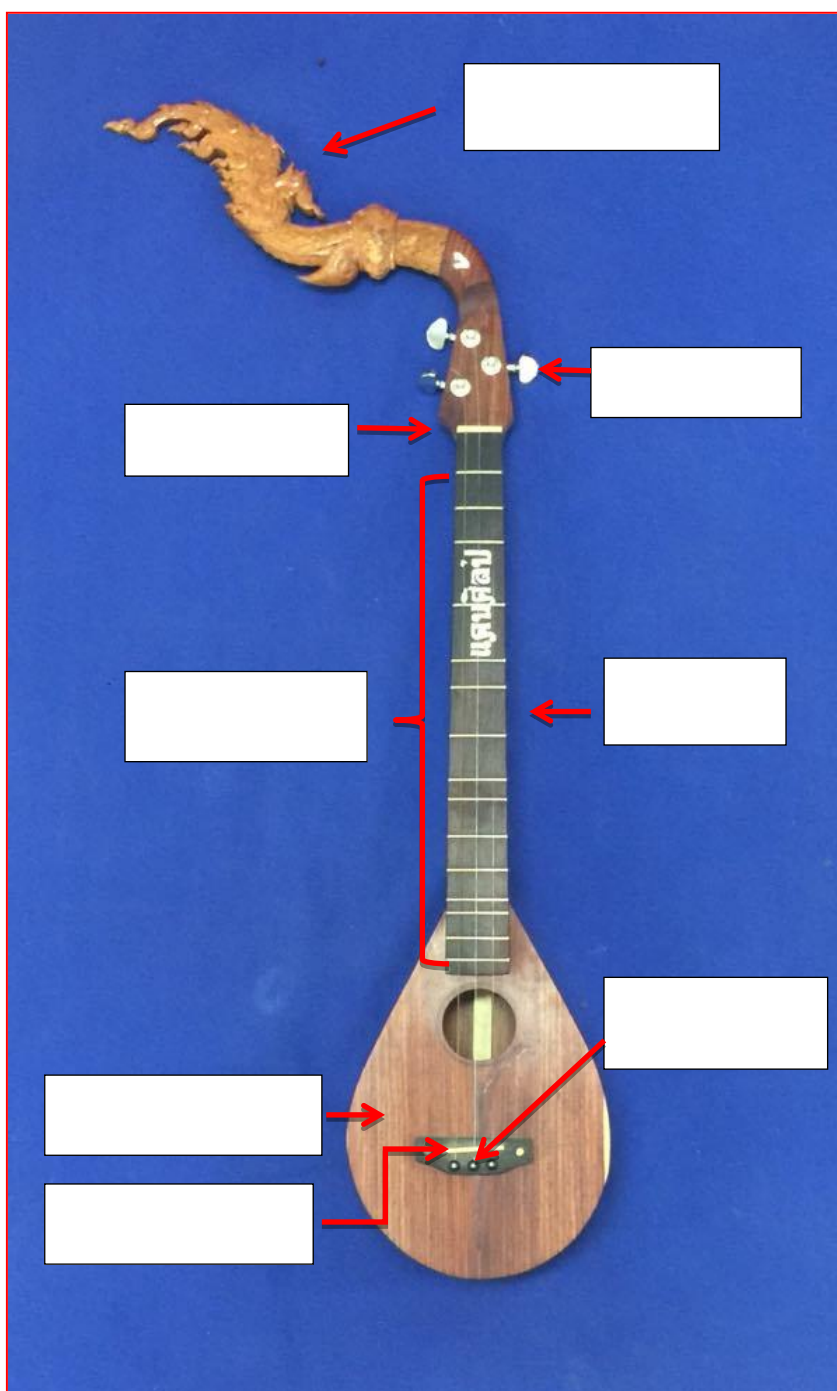
ตอบให้ถูกนะค่ะ สู้ๆ ค่ะ

แบบฝึกปฏิบัติที่ 3 เรื่อง ส่วนประกอบของพิณ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : จงเติมคำลงในช่องว่าง

แบบฝึกปฏิบัติที่ 4 เรื่อง การเลือกและการดูแลรักษาพิณ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปองค์ความรู้ (Mind Mapping)

เรื่อง การเลือกและการดูแลรักษาพิณ

แบบทดสอบหลังเรียน

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบแบบปรนัยมีทั้งหมด 10 เวลา 10 นาที
 2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่ตรงกับตัวอักษร ก ข ค ง ที่เห็นว่าถูกที่สุดเพียงข้อเดียว
-

1. การ**ขึ้นสาย**แต่เพียงพอดีกับระดับเสียงย่อมจะให้เสียงกังวานไพเราะแจ่มใสการขึ้นสายน่าจะหมายถึงข้อใด
  - ก. การตั้งสาย
  - ข. การโยงสาย
  - ค. การสะพายสาย
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. วัตถุในข้อใดที่นำมาใช้เป็นกะโหลกพิณได้
  - ก. ผลไม้เต้า
  - ข. กระดองเต่า
  - ค. กะลามะพร้าว
  - ง. ถูกทุกข้อ
3. ข้อใดคือวิธีดูแลรักษาพิณได้อย่างถูกต้อง
  - ก. ปรีชาเช็ดสายพิณด้วยผ้าแห้งหลังเล่นเสมอ
  - ข. เปรมปรีเก็บพิณแขวนไว้ข้างหน้าต่างทุกครั้ง
  - ค. ปลี้มจิตใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดพิณหลังเล่นเสร็จทุกครั้ง
  - ง. เปรมชัยชอบปลี้มพิณไว้ในรถพ่วงที่จอดกลางแดดเป็นประจำ
4. ข้อใดคือบรมครูที่ได้รับการยกย่องและบูชาว่าเป็นครูทางดนตรีเรื่องการเปล่งเสียงจากสาย
  - ก. พระพินนาศ
  - ข. วิสุกรรม
  - ค. พระปัญจสีขร
  - ง. พระปรคนธรรพ

5. อุปกรณ์ในข้อเป็นตัวช่วยขยายให้เสียงพินดังกว่าพินโปรง

- ก. ปุ่มปรับเสียง
- ข. ชั้นแบ่งเสียง/เฟรต
- ค. คอนแท็ค
- ง. หย่อง/สะพานสาย

6. ข้อใดคือความแตกต่างระหว่างพินไฟฟ้ากับพินโปรง

- ก. ขนาดของพิน
- ข. โพรงในเต้าพิน
- ค. ไม้ที่นำมาทำพิน
- ง. ความดังของเสียงพิน

7. ข้อใดกล่าวผิด

- ก. สายพินทำมาจากเบรกจักรยาน
- ข. สายเบรกจักรยานนิ่มและให้เสียงกังวาน
- ค. ปัจจุบันนิยมนำสายกีตาร์มาใช้ทำสายพิน
- ง. สายกีตาร์ให้คุณภาพเสียงที่ดีกว่าสายเบรกจักรยาน

8. เมื่อตั้งสายพินตรงแล้วแต่เสียงยังเพี้ยน ควรจะตรวจสอบส่วนใดของตัวพิน

- ข. คอนแท็ค
- ก. ปุ่มปรับเสียง
- ค. ชั้นแบ่งเสียง/เฟรต
- ง. ขนาดของสายพิน

9. ข้อใดคือคุณสมบัติของไม้ ที่นิยมนำมาทำพินโปรง

- ก. มีน้ำหนักไม้เบา
- ข. ให้เสียงใส กังวาน
- ค. เนื้อไม้ละเอียดเนียน เสี้ยนน้อย
- ง. ถูกทุกข้อ

10. พินิจตัวยู่ในกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทใด

- ก. เครื่องสี
- ข. เครื่องเป่า
- ค. เครื่องสาย
- ง. เครื่องกระทบ

ครั้งนี้เพื่อนๆ คงทำข้อสอบได้สบายมากเลย
ใช่ไหมครับ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพินอีสาน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	
ข้อ	เฉลย
1	ค
2	ง
3	ก
4	ค
5	ข
6	ง
7	ก
8	ค
9	ง
10	ก

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	
ข้อ	เฉลย
1	ก
2	ง
3	ก
4	ค
5	ก
6	ง
7	ข
8	ค
9	ง
10	ค

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาของพิณ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย x หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง ในข้อความต่อไปนี้

- .....✓.....1. พิณของชนเผ่าสุเมเรียนเรียกว่า **ไลร์**
- .....x.....2. ตตะ คือเครื่องดนตรีที่มีสายใช้สำหรับสี
- .....x.....3. พิณเป็นเครื่องดนตรีที่มีสามสายเท่านั้น
- .....✓.....4. พิณที่พระอินทร์ ดิด ถวายพระพุทธเจ้าคือพิณสามสาย
- .....x.....5. พบภาพปูนปั้นผู้หญิงดีดพิณสามสายที่ราชบุรี
- .....x.....6. สันนิษฐานว่าพิณเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อ 1,500 มาปีแล้ว
- .....✓.....7. วงพิณพาดแต่เดิมใช้พิณบรรเลงร่วมในวง
- .....✓.....8. อีเต่ง ชุง ขจ๊ับปี หมายถึง พิณอีสาน
- .....✓.....9. ทางสายกลางเปรียบเหมือนสายพิณสายที่สองที่ไม่หย่อนหรือตึงจนเกินไป
- .....✓.....10. วงพิณพาดหมายถึงวงปี่พาทย์ในปัจจุบัน

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1 เรื่องประเภทของพิน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : เติมคำที่กำหนดให้ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

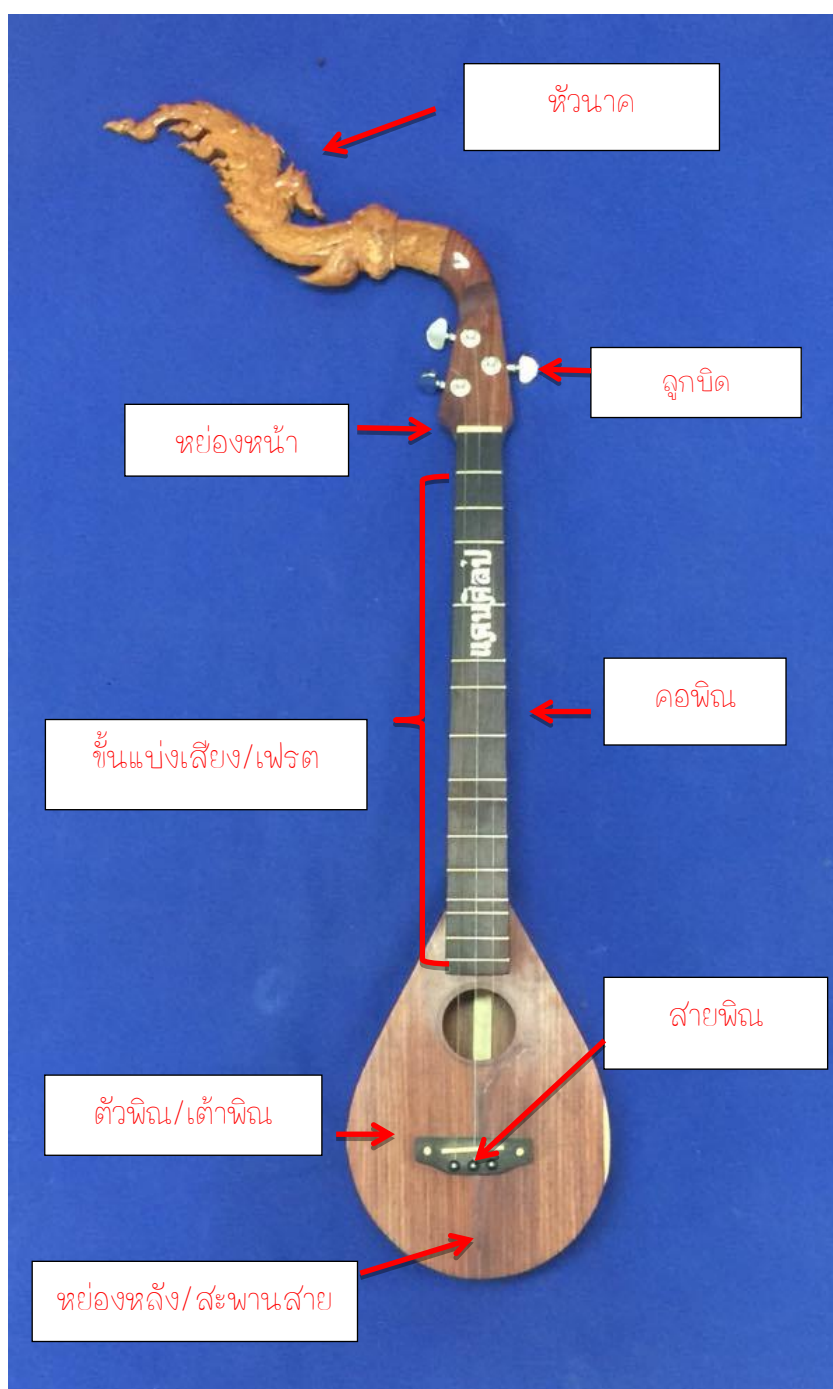
พินโปรง พินโปรงไฟฟ้า พินไฟฟ้า พินคอเดียว
พินสามสาย พินสองคอ พินสี่สาย พินสองสาย

- .....พินคอเดียว.....1. พินที่มีคอพินอันเดียว
- .....พินสองคอ.....2. พินที่มีคอสองอัน คอล่างตั้งเสียงโทนต่ำ (ลายใหญ่) คอบนตั้งเสียงโทนสูง (ลายน้อย)
- .....พินสี่สาย.....3. พินที่ใช้สายสี่สาย มีผู้นิยมอยู่บ้างเหมาะสำหรับผู้ที่ยินยอมเล่นลาย และ เล่นแบบคอร์ด
- .....พินสองสาย.....4. พินที่ใช้สายสองสายซึ่งมีศิลปินหลายท่านนิยมบรรเลง พินสองสาย
- .....พินโปรงไฟฟ้า.....5. การนำพินโปรงมาติดคอนแทค เปียโซ เพื่อให้สามารถนำพินโปรง ไปต่อเข้าเครื่องเสียงได้
- .....พินสามสาย.....6. พินที่ใช้สายสามสาย เป็นพินที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย
- .....พินโปรง.....7. เต้าพินหรือตัวพิน จะเป็นโพรงซึ่งมีมาตั้งแต่ดั้งเดิม และนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายเกิดเสียงโดยไม่ต้องใช้เครื่องขยายเสียง
- .....พินไฟฟ้า.....8. เต้าพินหรือตัวพินไม่มีรูโพรง แต่ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า คอนแทค
- .....พินสองคอ.....9. หากต้องการเล่นพินหลายคีย์ ควรใช้พินประเภทใด
- .....พินโปรง.....10. พินที่นิยมเล่นมาตั้งแต่โบราณ นิยมเล่นกันทั่วไป ดัดมีเสียงดัง โดยไม่ต้องอาศัยไฟฟ้า

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 3 เรื่องส่วนประกอบของพิณ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : จงเติมคำลงในช่องว่าง

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 4 เรื่องการเลือกและการดูแลรักษาพิณ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปองค์ความรู้ (Mind Mapping)

เรื่อง การเลือกและการดูแลรักษาพิณ

ตารางบันทึกคะแนน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบ

การประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	การประเมิน	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน
ก่อนเรียน	10			
หลังเรียน	10			

แบบฝึกปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	การประเมิน	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน
1				
2				
3				
4				

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	การประเมิน
1-4	ไม่ผ่าน
5 คะแนนขึ้นไป	ผ่าน

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายประสิทธิ์ ถาวร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ไอเดียสแควร์, 2546.

กรมหมื่นสวัสด์ดำรงธรรมสวัสดิ์. ประเภทของการขับร้อง. ธนาครกรุงเทพจำกัด, 2527.

กองทุนสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
และ ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (ส.ย.ช.). คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย โดย

นายบุญธรรม ตราโมท 2541. ศิลปสนองการพิมพ์, 2540 .

กระทรวงศึกษาธิการ. ดนตรีในวิถีชีวิตไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. องค์การค้าของคุรุสภา, 2545.

กาญจนา อินทรสุวานนท์. สารานุกรมดนตรีและเพลงไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทธนธัชการพิมพ์
จำกัด, 2546.

เจริญใจ สุนทรวาทีน. ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 20. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531.

ณรงค์ศักดิ์ ธรรมวิเศษ. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องโปงลางดนตรีพื้นบ้านอีสาน
สาระดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2547.

พูนพิศ อมาตยกุล. ดนตรีวิจักษ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รัชศิลป์, 2529.

ไพศาล อินทวงศ์ คลินิกดนตรีไทย สำนักพิมพ์ สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2548

ภราดร สาขามูละ. วงโปงลาง : วิทยาลัยนาฏศิลปปะกาฬสินธุ์. ดนตรีนิพนธ์สาขาดนตรีไทย.

กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

มนตรี ตราโมท. เครื่องสายไทย ในบรรณสังคีตชุมนุมดนตรีไทย ส.ม.ธ. พระนคร :
ไทยแบบเรียน, 2527.

มนตรี ตราโมท และ คณะ. โน้ตเพลงไทยเล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์,
2539.

วัฒนา โกสินานนท์. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์
มาตรฐานดนตรีไทยด้านการขับร้อง, 2542.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สงบศึก ธรรมวิหาร. ดุริยางค์ไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สัจด์ ภูเขาทอง. การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2532.

สมพงษ์ กาญจนผลิน. ดนตรีไทย โน้ตและวิธีฝึก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต่ออ้อ, 2536.

สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ - ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : สหมิตรพรินต์ติ้ง, 2540.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. เปลื้อง ฉายรัศมี ศิลปินแห่งชาติ สาขา
ศิลปะการแสดง (ดนตรีพื้นบ้าน) คีตกวีแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

สุมาลี นิมนานุภาพ. ดนตรีวิจักษ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2530.

อุทิศ นาคสวัสดิ์. ที่ระลึกงานไหว้ครูและมหกรรมดนตรีไทยวิทยาลัยครูครั้งที่ 1. อักษรสมัย,
2517.

Dr.sax Clinic การดูแลรักษาเครื่องดนตรี โรงเรียนสอนดนตรีเอี่ยมอารีย์ จัดพิมพ์ครั้งที่ 1
พ.ศ.2548

เว็บไซต์

กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (สวธ.) <http://www.culture.go.th>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชมรมศิลปวัฒนธรรมอีสาน <http://www.isan.clubs.chula.ac.th>

บทเรียนกีตาร์ <http://www.ohlor.com/วิธีจับปิ๊กกีตาร์>